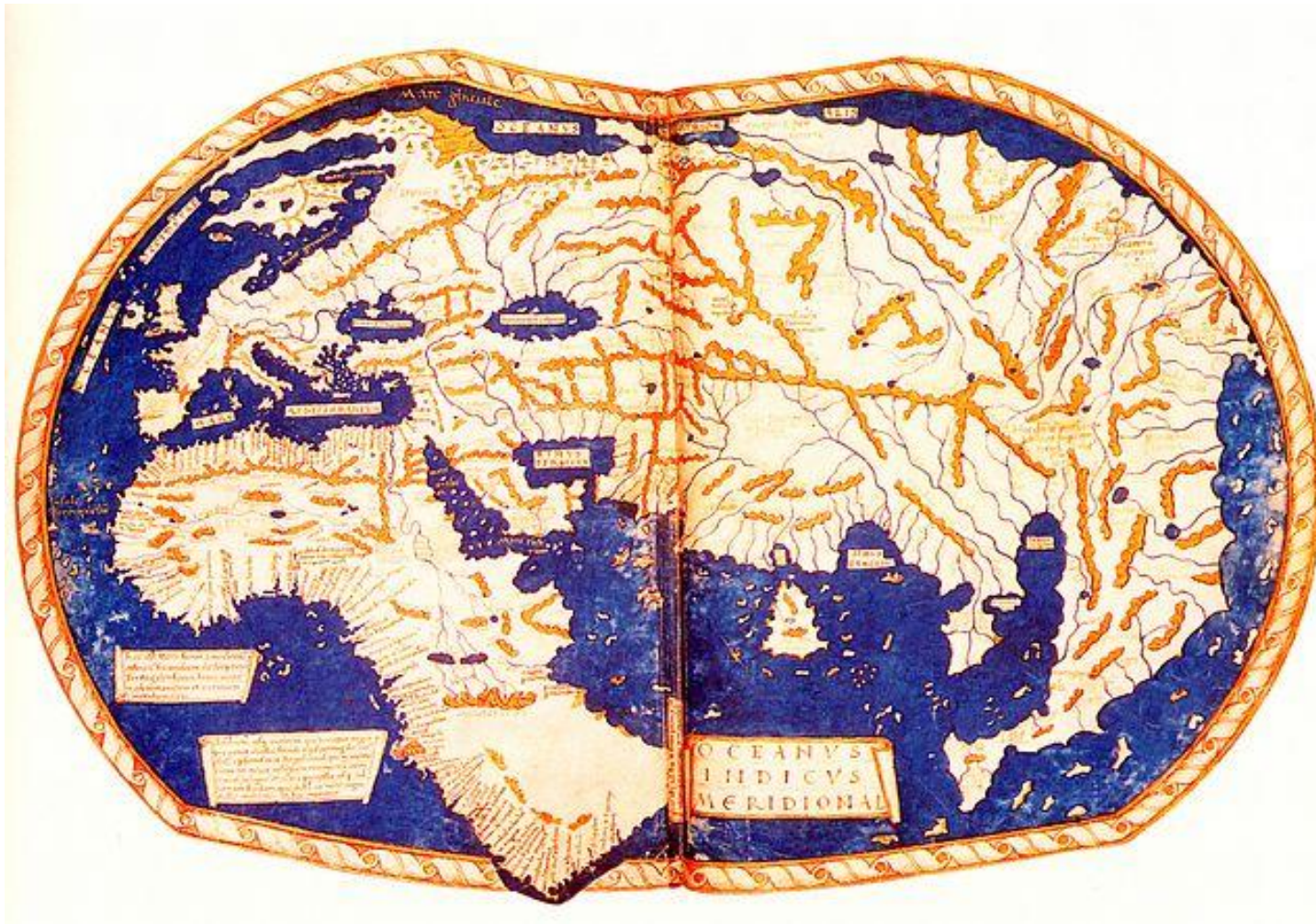

AN DIZOLOADENNOÙ HA KAVADENNOÙ BRAS

Diell 1 : Kartenn Henricus Martellus (Alaman), 1489 [*British Library, London, England*]

AN DIZOLOADENNOÙ HA KAVADENNOÙ BRAS

Diell 2 : Beaj kentañ Vasco de Gama betek an Indez (1497-1499)

Hebiou da Afrika

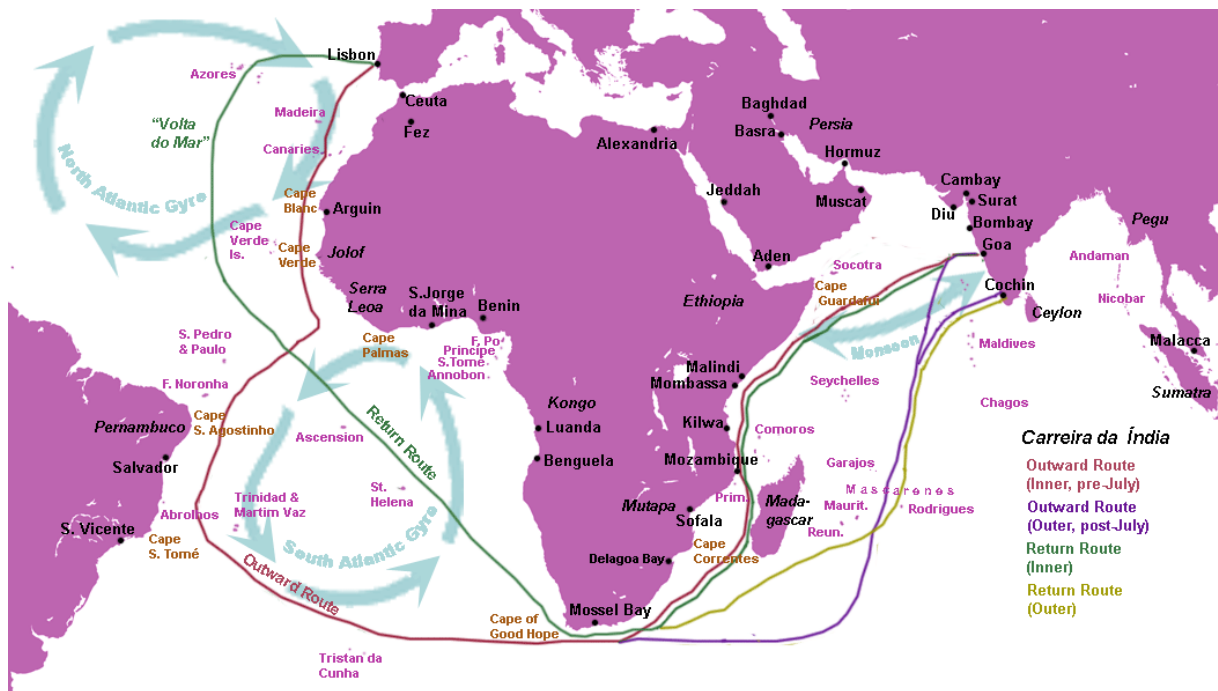
« Er vro-se ez eus tud rous o c'hroc'hen n'en em vagont ken diwar morvleizi, balumed, kig gazeled ha gwrizioù geot. Gwisket int gant krec'hin loened ha gouinoù o deus war o organoù naturel. O armoù zo kornioù bet tanet a stagont e beg brankoù gwez olivez gouez. Kalz a chas o deus, a zo heñvel ouzh chas Portugal hag a harz evelto. An evned zo evel re Portugal : brini mor, skreved, santeniged ha kalz re all c'hoazh. Yac'h-tre eo ar vro, kerreizh he hin ha mat he feurle. »

Emgavet e Kalikat (Indez)

« Annezet eo kêr Kalikat gant Kristenion... Merc'hed ar vro-se, dre vras, zo divalav ha bihan. En o c'herc'henn o deus kalz a vragigoù aour ha kalz a droioù-brec'h war o divvrec'h. Gwalennoù kinklet gant mein prizius o deus war o bizied treid. An holl dud-se a zo mat dre natur, ha tener war a hañval. Tud int na ouzont nemet nebeut a dra, evit ur gwel, ha pizh int... »

Hon c'has a reont d'un iliz vras. »

Mammenn : « *Alvaro Velho : Le premier voyage de Vasco de Gama* », emb. e galleg *Chandeigne*. [Alvaro Velho (XV-XVIe)]

Mammenn By *Walrusiad* - Own work, CC BY 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=10874472>

AN DIZOLOADENNOÙ HA KAVADENNOÙ BRAS

Diell 3 : Amerika

Kristol Goulm : levr bourzh 1492.

9 gwengolo - Da deir eur e sav an avel viz hag ez an war-du ar gornôg. Koll a ra ar voraerion ar gwel eus douar penn da benn. Gant an aon a chom hep e welout e-pad pell, kalz anezho a leñv hag a denn huanadennoù. O dihuziñ a ran en ur gomz dezho eus an holl zouaroù hag an holl binvidigezhioù emamp o vont da zizoleiñ.

24 gwengolo - Seul vui e tremen an deizioù seul vrasoc'h aon ar voraerion.

10 here - Ar baotred zo aet fae ha klemm a reont ez eo re hir ar veaj. O dihuziñ a ran ha lavarout dezho e klemmont en aner rak mennet on da vont betek ma kavin an Indez.

11 here - Mor rust. Al lestr e penn a ra sin he deus gwelet an douar. Ur moraer Rodrigo de Triana eo en deus gwelet an douar-se da gentañ.

12 here - Da ziv eur beure e welomp an douar. Un nebeut eurioù war-lerc'h e touaran war un enezenn. Eno e wintan banniel ar Roue.

24 here - Mont a ran war-du un enezenn anvet Kouba gant an Indianed. Mar gallan krediñ an Indianed e tle bezañ Japan. Kalz a berlez, a aour hag a demzoù ez eus warni, emezont.

AN DIZOLOADENNOÙ HA KAVADENNOÙ BRAS

Diell 4 : Tro ar bed

Levr bourzh Antonio Pigafetta, 1519-1522

10 eost 1519, meurvor Atlantel. Gant 237 moraez ha pemp lestr ez eomp eus Europa war-du Amerika.

Here 1520, kreisteiz Amerika - Goude bout kollet ul lestr hon eus kavet un tremen e kreisteiz Amerika.

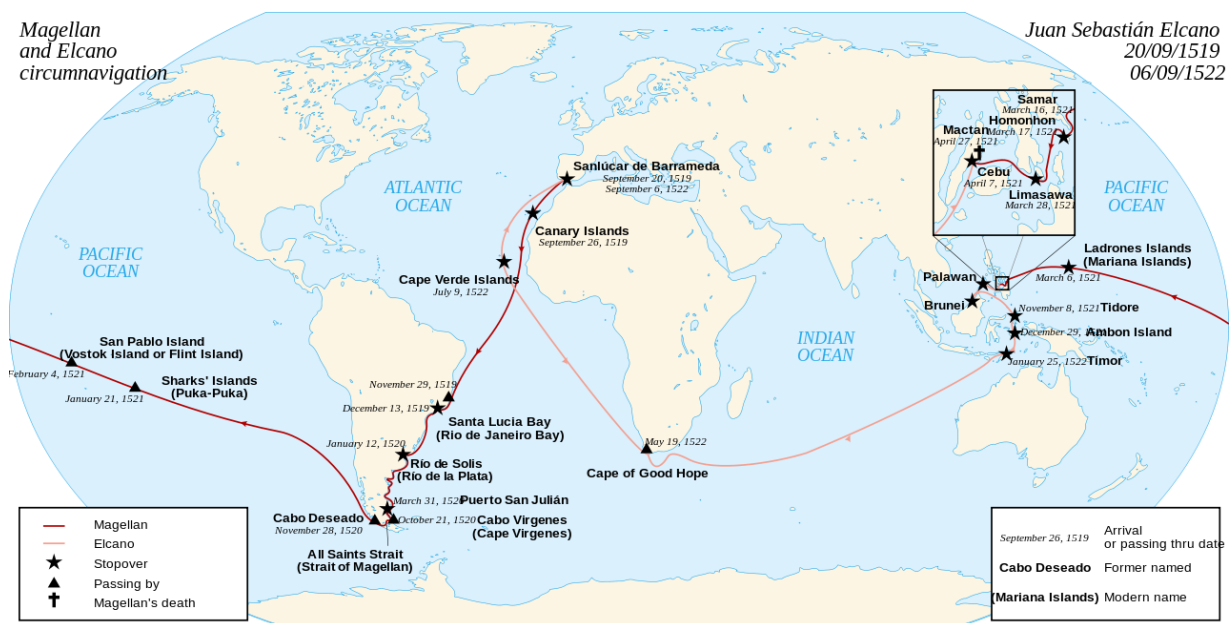
Du 1520, meurvor Habask - Deuet omp tre war ar meurvor Habask e-lec'h ma chomjomp tri miz hag un deiz warn-ugent hep kavout mann da zebriñ na da evañ. Debret hon eus gwispidoù kozh leun a breñved hag a staot razhed, brenn koad ha razhed. Marvet ez eus moraez niverus. Den ebet ne ray mui ar veaj-se, a gav din.

Meurzh 1521, meurvor Habask - Goude ouzhpenn tri miz war ar meurvor Habask hon eus gwelet enezennoùigou didud. Eno hon eus kavet magadurezh. Ur pennadig diwezhatoc'h hon eus kavet inizi annezet gant tud.

Ebrel 1521, meurvor Habask - Un Indian en deus bannet ur goaf ampoezonet d'ar c'habiten Magalhaes hag en deus eñ lazhet. Ranket hon eus tec'hout war hon bigi.

Ebrel 1522, meurvor Indian - Erruet omp d'an tremen e kreisteiz Afrika. Nav sizhunvezh zo bet ezhomm d'e dremen ken arvarus eo. Ha merdeet hon eus c'hoazh daou viz hep kavout magadurezh hag un den warn-ugent zo marvet c'hoazh.

6 gwengolo 1522, Europa - Erru omp e Spagn gant 18 den hag ul lestr hepken. Abaoe ma oamp aet kuit hon eus redet 86 000 km, tremenet hon eus 1 080 deiz war vor ha graet tro ar bed.

By Magellan_Elcano_Circumnavigation-fr.svg; Sémurderivative work: Uxbona (talk) - Magellan_Elcano_Circumnavigation-fr.svg, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=8448739>

Goulennaoueg

Diell 1

- 1) Deskriv, dre gomz, ar gartenn-mañ.
- 2) Gant skoazell ur blanisferenn a vremañ, klask pe re eus lodennoù ar bed a oa dianav da Europiz ha pe re na oant ket anavezet mat ganto.

Diell 2

- 1) Lenn ar skrid-se en ur sellout ouzh ar gartenn ha kont pezh a c'hoarvez gant da c'herioù-te.
- 2) Pe zoare skrid eo ? Pegoulz eo bet skrivet ?
- 3) Pegeit e oa padet ar veaj-se ?
- 4) Da 'z soñj, perak e felle d'ar voraerion-se treuziñ ar mor ?
Ha rak petra o doa aon ?

Diell 3

- 1) Lenn ar skrid-se en ur sellout ouzh ar gartenn ha kont pezh a c'hoarvez gant da c'herioù-te.
- 2) Pe zoare skrid eo ? Pegoulz eo bet skrivet ?
- 3) Pegeit e oa padet ar veaj-se ? Eus pelec'h ha peseurt bro e oa aet kuit ? Pelec'h hag e peseurt bro ez eo erruet ?
- 4) Da 'z soñj, perak e felle da Gristol Goulm-se treuziñ ar mor ?
Ha rak petra en doa aon ?

Diell 4

- 1) Lenn ar skrid-se en ur sellout ouzh ar gartenn ha kont pezh a c'hoarvez gant da c'herioù-te.
- 2) Pe zoare skrid eo ? Pegoulz eo bet skrivet ?
- 3) Pegeit e oa padet ar veaj-se ?
- 4) Da 'z soñj, perak e felle d'ar voraerion-se treuziñ ar mor ?
- 5) Perak n'o doa ar voraerion mann ebet da zebriñ e du 1520 ? Petra a soñjez eus ar frazenn ziwezhañ skrivet an deiz-se ?
- 6) Diskouez war ar gartenn ar veaj graet gant Magalhaes betek e varv. Ha gouest out da lavarout gant piv e oa echu an ergerzhadeg war vor ?